

Közlemény
az „1000 éves a magyarországi iskola”
alapítvány
1994. évi nyilvános pályázatáról

Az „1000 éves a magyarországi iskola” alapítvány 1994. évi pályázatára 143 pályamunka érkezett. Ezzel az alapítványhoz – fennállása óta, azaz három év alatt – benyújtott pályázatok száma megközelíti az 500-at.

Az alapítvány kuratóriuma 1994. május 31-én megtartott ülésén – a szakzsűrik előzetes értékelése és javaslatuk alapján – 55 pályázatot részesített 15–100 ezer, összesen közel 2,5 millió forintos támogatásban.

A neveléstörténet írott és nyomtatott forrásainak feltárása, illetve kiadásra való előkészítése témakörben – a többi között – az iskolai értesítők számítógépes katalógizálása és tartalmi feldolgozása (OPKM) több – országos, illetve megyei – iskolatörténeti adattár kiépítése (pl. Bács-Kiskun, Komárom-Esztergom, Veszprém, Zala megye) neveléstörténeti tárgyú levéltári források (Sárospatak, Kolozsvár, Vas m.), illetve kéziratok (Magyar Néprajzi Múzeum) feldolgozására kapott támogatást.

A neveléstörténet tárgyi emlékeinek felkutatása, gyűjteménnyé, kiállítássá szervezése témakörben első helyen a neveléstörténeti tárgyú fotók több éve folyó számítógépes ikonográfiai feldolgozása (OPKM) említhető. Folytatódik több jelentős középiskolai tanszergyűjtemény (Győr, Sárospatak) feldolgozása. Regionális, illetve helyi iskolatörténeti kiállítások előkészítéséhez és szervezéséhez is többen kértek és kaptak segítséget (Baja, Hajdúböszörmény, Kótelek, Hódmezővásárhely, Szabadkígyós, Orosháza, Eger, Kapuvár, Budapest, Eötvös Kollégium stb.). Támogattuk a nagy múltú középiskolák könyvtáraiban őrzött muzeális értékű könyvritkaságok vándorkiállításának előkészületeit is.

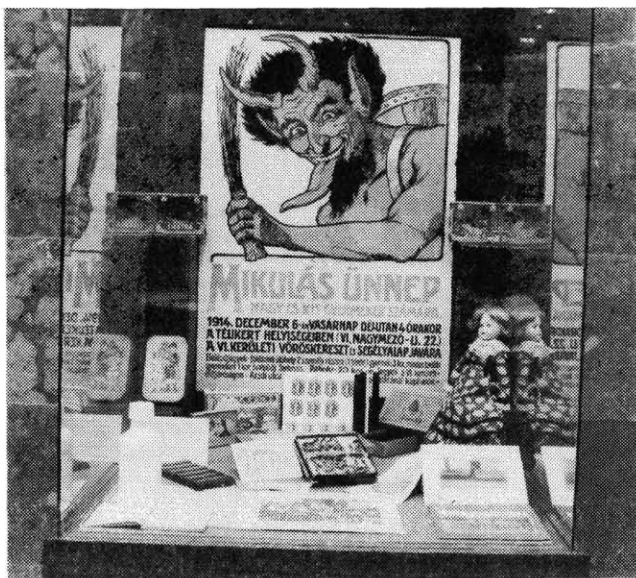
A magyar iskola nemzetközi kapcsolatainak bemutatására irányuló pályázatok közül a külföldi egyetemjárás (peregrináció) kutatása (Budapest, Debrecen, Sopron), valamint számos, a határainkon túl élő magyarság iskolaügyének alaposabb megismerését szolgáló történeti pályázat kapott ösztönzést és támogatást. (Pl. Háromszék népiskolái, Sepsiszentgyörgy, Kolozsvár, Dunaszerdahely, Szabadka, illetve a regáti szórványmagyarok iskoláztatása stb.)

Az alapítvány szűkülő anyagi lehetőségei miatt – előreláthatólag – ez volt az utolsó, az alapítvány által támogatott nyilvános pályázat. A következő években a legjelentősebb kutatások, gyűjtések lezárásához, közreadásához, illetve néhány fontosabb központi rendezvény megvalósításához ígérhetünk segítséget. Alapítványunk ily módon készül a magyar iskola közelgő, 1996-os milleniumának méltó megünneplésére.

Dr. Kelemen Elemér
kuratóriumi elnök

Díjazott pályázatok 1994.

Dr. Bajkó Mátyás (Debrecen), Bakó Anna–Szilágyi Erzsébet (Budapest), Balogh Mihály (Kunszentmiklós), Balogh Mihály–Homok Tivadar (Kunszentmiklós), Baloghné Lasits Judit (Szombathely), dr. Bertényi Iván (Budapest), Boros Imre (Kótelek), Dékány Ferenc (Győr), Dietrich Gyula (Szabadka), Erdélyi Balázs (Tapolca), dr. Fehér Erzsébet (Sárospatak), Fodor Béla–Jáki László (Budapest), Foki Ibolya (Zalaegerszeg), Földesi Ferenc (Hódmezővásárhely), Gráber Jánosné (Budapest), dr. Katona Ferenc (Sárospatak), Kocsis Károly (Kézdivásárhely), dr. Komáromy Sándor (Sárospatak), dr. Komáromy Sándor (Szabadkígyós), Korenné Horváth Katalin (Budapest), dr. Kovács József–Grüll Tibor (Budaörs), dr. Kotnyek István (Zalaegerszeg), Kövér Péter (Hajdúböszörmény), László Árpád (Dunaszerdahely), Leitner Sándor (Kaposvár), Majdán Béla (Ballassagyarmat), Mészely József (Sepsiszentgyörgy), Miklós S. Csaba (Csabrendek), Miklós Tamás (Révfülöp), dr. Molnár János (Baja), Munkácsy Gyula (Budapest), Musztafa Szulimánné (Orosháza), dr. Nagy Andor (Eger), Ori János (Budapest), Pataki László (Budapest), Pájer Imre (Csorna), Pifkó Péter (Esztergom), Rácz Fodor Sándor (Baja), Salamon Ferenc (Csernáton), Somorjai József (Tatabánya), G. Szabó Botond (Debrecen), Székely Imre (Budapest), Szemkeő Endre–Forrai Ibolya (Budapest), Székelyné Kőrösi Ilona (Kecskemét), Szilágyi Erzsébet–Bakó Anna (Budapest), Szilágyi Erzsébet (Budapest), dr. Szögi László (Budapest), Tolvaj Sándorné (Hajdúböszörmény), dr. Tóth Dezső (Veszprém), dr. Varga József (Kapuvár), Varga Kovács Amarilla–Korenné H. Katalin (Budapest), dr. Vaskó László (Debrecen), Vág Ottó (Budapest), dr. Walleshausen Gyula (Gödöllő), Zalainé Kovács Éva (Budapest).

Nyílt levél

Bereczky László főszerkesztő
 „Könyv, Könyvtár, Könyvtáros” Budapest

Tisztelt Főszerkesztő Uram!

Engedje meg, hogy a lapjában, a „Könyv, Könyvtár, Könyvtáros” című folyóirat idei júniusi számában megjelent cikk (*Skaliczki Judit: A hálózati és módszertani feladatok menedzsmentje*) kapcsán felvessek egy kérdést, mégpedig a – jobb kifejezést nem találtam – megjelenési minimum kérdését. Értve ez alatt, hogy a nyomdafestékhez jutó közleménynek minimálisan milyen tartalmi és küllemi követelményszintnek kell megfelelnie.

Azért is kényes ez a kérdés, mert magában rejtja a szerző és a szerkesztő viszonyát is. Érthető, ha a szerző ítélőképessége és figyelme attól a vágytól, hogy minél szélesebb körhöz juttassa el gondolatait, kissé meggyengül. Ilyen felmentés azonban nem adható a szerkesztőnek, aki eldönti, valóban érdemes-e a mondanivaló a szakmai közönség érdeklődésére, s akinek gondoskodnia kell arról, hogy ez a mondanivaló a közlési szabályoknak megfelelően jelenjen meg.

Nos, a szóban forgó cikk tartalmával nem kívánok részleteiben foglalkozni. Annyit azonban mégis mondanom kell, hogy közhelyekkel és felületesen feldolgozott külföldi irodalommal kár megtölteni bármely szakfolyóiratunk hasábjait. Különösen aggályosnak tartom a fiatal generációk szempontjából ezt a gyakorlatot: az a képzet alakulhat ki bennük, hogy ez szakmánk általános színvonala, ez a publikációs mérce. Az ilyesfajta közölnivalókat talán meg kellene hagyni a verbális szférában vagy rábízni olyan sajtóorgánumokra, amelyek magánlevelet is közölnek.

Hadd foglalkozzam inkább a cikk küllemével. Ugyanis a szerkesztőnek e tekintetben van nagyobb beavatkozási lehetősége, ha már megjelenésre ítélte az írásművet.

Tudomásul kellene vennünk, hogy a szóbeli és az írásbeli közlésnek más-más szabályai vannak. Egy nagyon jó előadást sokszor hiba publikálni, és egy jó írásmű felolvasva élvezhetetlenné válik. De lám, én is közhelyekben veszek el. A lényegre mind stílusosan, mind szerkezetileg számos kifogást lehet felhozni az adott közlemény ellen. Ám ez nem minden. Igen zavaró a pongyola terminológia, a kifejezések pontatlan és félreérthető használata. Tessék csak megnézni, mit ért a szerző hálózat, módszertan, menedzsment, közigazgatás stb. alatt. Lássunk egy példát a tisztázatlan terminológiából fakadó zűrzavaros mondatokra: „A közigazgatásra alapuló hálózati együttműködés, ahol a közigazgatási központ a hálózat központja.” Folytathatnám a példák idézését, de helyette csak egy kérelmet terjesztek elő: a félreértések elkerülése végett a hálózat terminus tartalmát ideje lenne módosítani. A hagyományos, és egyre jobban kiürülő értelmét hagyjuk meg az egyelőre hatályos jogszabályoknak, de a szakmai nyelvben hálózat alatt értsük

már végre magyarul is a számítógépes hálózatokat, s a különféle könyvtári együttműködési formációkra pedig alkalmazzuk a rendszer kifejezést.

S végezetül, s a rend kedvéért. Egyértelműen a szerkesztő hibájául rovom fel – bármi szerepelt a szerzői kéziratban – ha magyar könyvtári szakfolyóiratban OPAC alatt bárki is osztott katalógust érthet. Az OPAC feldolgozása: On-Line Public Access Catalogue, vagyis nyilvános, on-line üzemelésű katalógus, amelyet a használók közvetlenül, a könyvtáros közbejötté nélkül vehetnek igénybe. Ami az osztott katalógust illeti, jómagam inkább megosztott katalogizálásról hallottam, amelynek eredményeképpen nem osztott katalógus jön létre, hanem a bibliográfiai rekordok egy olyan közös adatbázisa, amelyet az együttműködő könyvtárak különféle módokon hasznosítanak. Általában on-line üzemelésben.

Legeslegvégül. A SWOT-elemzés a menedzsment egyik eszköze. A SWOT, mint ismeretes, egy arabus betűszó. Feloldásához a következő megjegyzéseket kell fűznöm. Arabusul a strengts strengths-nek írandó, a weakness többesszáma weaknesses a magyar jelentése gyengeségek, gyenge pontok, nem pedig hátrányok, az opportunities fordítására ebben az összefüggésben nem csak a lehetőségek, hanem a (kedvező) alkalmak kifejezés is kínálkozik, s fölösleges a zárójelbe tett küldők, adottságok hozzáfűzése, a threatness szót nem ismeri az arabus nyelv, hanem a threat (többesszáma: threats) kifejezést használja, nem csak a külső, hanem a belső, igaz, nem fenyegetettségre, hanem fenyegető veszedelemre. Minderről az Ország-h-szótárból lehet tájékozódni.

Kedves Főszerkesztő Uram, észrevételeimet ne vegye okoskodásnak, hanem szakmánk színvonalát és az Ön lapjából könyvtárügyünk aktuális elméleti és gyakorlati kérdéseiről tájékozódni kívánó fiatal nemzedékek érdekeit féltő felzisszenésnek. Ezért örülnék, ha írásomat nyílt levélként közölné.

Őszinte nagyrabecsüléssel:

1994. június 30.

Papp István